

Úvodník

Milí Medzibrodčania!

Prečítajte si oslovenie nahlas, aj keď to vašim ušiam a mysliam nedá, ani nemôže dať pokoj. Odteraz žiadny Medzibrodčania, lebo niekto múdry sa raz, možno to bolo práve v Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, rozhodol za nás. Teda, Medzibrodčania sú nespisovni.

Všade, kadiaľ chodím hrdó vyhlasujem: „Ja som z Medzibrodu!“ Ak ste boli v zahraničí, podobne so čím ste povedali: „My sme zo Slovenska!“ Niektorí ľudia naopak patria medzi tých, ktorí toto nadšenie nezdieľajú a priznávajú, že sa za svoj podtatranský štát alebo obec musia hanbiť. Kde sa potom vo mne berie tá hrdosť a drzosť, lebo všetci Slováci nevedia, kde je Medzibrod? A nájde sa snáď v zahraničí veľa ľudí, ktorí by sa zaujímali o polohu Slovenska?

Kto tvorí náš štát? Sú to Slováci, Maďari a iné menšiny. Všetci sú ľudia a mali by mať rovnaké práva. Reálnu situáciu posúďte sami. Naozaj stačí vykrikovať: „Maďari za Dunaj!“ na to, aby sme boli správni Slováci? Keby som tak robil, bol by som nielen zlým, ale aj hlúpy a k tomu šovinistom.

Koho možno považovať za vlastenca? Všetci by sme sa zhodli, že aspoň toho uja, po ktorom je pomenovaný vyššie uvedený ústav. Daroval nám spisovný jazyk, a aj keď si zvykne na jeho právopisom zašomrať, umožnil každému povzniesť náš národ. Za vlastenca nemožno označiť niekoho pre jeho názory, ale až za činy. Svojou kultúrou máme čo povedať svetu, zatiaľ čo šovinizmom sa môžeme akurát tak zdiskreditovať.

Aj Medzibrod má vlastné tradície a kultúru. Všetci sme hrdí na našu haruľu a všetci sa môžeme hanbiť, keď obyvatelov susednej obce voláme „Šklbikmi“. Kto je uvedomeľým Medzibrodčanom? Minimálne náš divadelný súbor, lebo už 95. rokov šíri medzibrodskú kultúru. On nás dokáže aj v súčasnom neľahkom svete povzniesť na duši. Samozrejme, o niečo podobné sa snaží aj Rakárik. Stretneme sa pri kultúre.

Ján Debnár

Medzibrodská zabíjačka

Predvianočné obdobie je v našej obci už od dávna spojené so zabíjačkami. Veď vianočná kapustnica bez domácej klobásky sa dá len ťažko predstaviť. Dávnejšie bolo ťažko nájsť dvor, v ktorom sa nechovalo prasa.

Zabíjačka bola v každej rodine udalosťou, na ktorú sa bolo treba dopredu starostlivo pripraviť. Ráno, keď sa rozvidnelo, už musela byť na sporáku vriaca voda. Potom už celé dianie bolo v réžii zakáľača. Je zaujímavé, že v iných obciach na zabíjačky pozývajú spravidla profesionálnych mäsiarov, u nás bolo vždy dosť šikovných amatérov – zakáľačov. A čo je už naozaj rarita zakáľať chodila aj žena, tetka Maslíčka, ktorej to takisto išlo pekne od ruky.

Po rozvidnení bolo treba prasa „zložiť“, čo sa niekedy tiež neobišlo bez problémov. Boli časy (neblahé 50. roky), keď sa na zabíjačky vydávali povolenky a z prasaťa sa musel odovzdať „kontigent“. A čo bolo najhoršie, odovzdávať sa musela aj koža z chrbta pre kožiarsky priemysel. Tým pádom bolo po kvalitnej slanine. A tak sa buď chovali dve prasce, jedno sa prihlásilo a druhé sa zaklalo načierno. Jedným zo

spôsobov, ako prasa potichu zbaviť života, bolo uškrtiť ho reťazou, aby nekvíkalo. Po zdarnom zaklatí sa polialo po štamperlíku a prasa putovalo do koryta, kde sa obriadilo a potom ho vytiahli na „máre“. Keď bolo prasa rozobraté, nesmelo sa zabudnúť odkrojiť krvavého mäsa na desiatový perkelt, čo v iných obciach tiež nepoznajú. Črevá obyčajne riadili – „šamovali“ ženy.

pokračovanie na str. 3

Obecné zastupiteľstvo (OZ) v roku 2008

10. zasadnutie OZ - 21.11.2008

Starostka informovala o:

- žiadosti CHZM o dotáciu na Haruľovú šou,
 - žiadosti kaderníčky p. Hruškovej, pracovať 2 dni v týždni v kaderníctve v dome služieb,
 - vypracovaní projektu na úpravu komunikácií na uliciach Železničná, Pod kostolom a Záhradná, prepracovanie projektu čističky a prečerpávacej stanice,
 - odchode sl. Murgašovej z obecného bytu – musí sa vypracovať nová zmluva s p. Sekerešom,
 - jednaní ocene za Vyvieranicu s p. Gerom (Urbár Brusno),
- p. Lucia Ďurčíková predniesla návrh rozpočtu obce na roky 2009, 2010, 2011.

V diskusii odzneli príspevky poslancov a pracovníkov OÚ:

- p. Zázrivec - informoval o pripravovaných prácach v divadelných šatniach, ktoré vykoná p. Vaník Milan, pýtal sa, čo je so žiadosťou p. Ivaniča a žiadosťou p. Očenášovej a na nové zameranie pozemkov,
- p. Lucia Ďurčíková - informovala o programovom rozpočte obce,
- Poslanci Ing. Hraško, p. Zeman, p. Kabáč, Ing. Svetlík, p. Zázrivec a Ing. Ramaj predniesli pripomienky a pozmeňujúce návrhy k rozpočtu na rok 2009,
- Ing. Ramaj - návrh na zimné uschovanie traktorovej kosačky, informoval o futbalovom zápase medzi TJ Medzibrod – TJ Tajov,
- Ing. Samuelčík – informoval o situácii v TJ Sokol Medzibrod a vo futbalovom výbore,
- Ing. Svetlík - pýtal sa na doriešenie situácie s Vodárenskou spoločnosťou vo veci skládky v lome v Tíšťi,
- Ing. Hraško – je potrebné vystriekať rigoly na námestí po železničné priecestie, zvod vody pred Kašinských, navrhol dvoch pracovníkov pre potreby obce,
- p. Kabáč - neporiadok na kúpalisku.

Zastupiteľstvo schválilo:

- úpravu rozpočtu na rok 2008,
- návrh rozpočtu na rok 2009,
- inventarizačné komisie pre inventúru majetku obce,
- úpravu poplatku za PDO na rok 2009 a to na 300 Sk (10 €) na osobu a rok,

- VZN o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky č. 2/2008,
- sumu 5.000 Sk na Silvestrovský ohňostroj pre CHZM,
- termín posledného zasadnutia OZ v roku 2008, ktoré sa uskutoční 29.12.2008 o 16,00 hod.,
- vypracovanie projektu na úpravu komunikácií na uliciach Železničná, Pod kostolom a Záhradná v hodnote 30 000 Sk.

Zastupiteľstvo ukladá a doporučuje:

- skontrolovať, či konečné úpravy komunikácií pri budovaní kanalizácie (asfalt) sú predmetom rozpočtu zmluvy o dielo,
- písomne odpovedať CHZM na žiadosť o dotáciu na Haruľovú šou 2009,
- uzavretie zmluvy sp. Sekerešom Petrom na obecný byt,
- ohodnotiť autá, ktoré obec získala od OR PZ Banská Bystrica.

Zastupiteľstvo neschválilo:

- dotáciu 15.000 Sk pre CHZM na Haruľovú šou 2009.

Zapísal Kabáč Michal

3. mimoriadne zasadnutie - 5.12.2008

Starostka informovala o:

- postupe výkopových prác (kanalizácia) na ul. Záhradná, Železničná, Nám. Hrdinov SNP,
- dotácii 2,5 mil. Sk na trasu A1 (425 m) z environmentálneho fondu,
- ohodnotení dvoch vozidiel, prevádzkaných na obec od OR PZ BB finančnou komisiou: prvé vozidlo vo výške 10.000 Sk, ktoré je pojazdné a druhé za 2.000 Sk, ktoré je nepojazdné,
- priebehu rekonštrukcie divadelných šatní,
- predložení ponúk na realizáciu výmeny dverí na budove ZŠ firmami: INCON Prievidza v sume 42 137 Sk s DPH, Slovaktual v sume 53 832 Sk s DPH, Stavex plast Banská Bystrica v sume 42 960 Sk a firma Fatura v sume 36 000 Sk s DPH,
- dopyte firmy NEW YORKER Slovakia, s.r.o. po skladovacích priestoroch v obci Medzibrod,

p. Andrea Bellušová predstavila Ing. Silviu Tešínsku ako jedinú uchádzačku o funkciu hlavnej kontrolórky obce, jej prihláška

spĺňala všetky náležitosti podľa zákonov.

V diskusii odzneli príspevky poslancov:

- Ing. Ramaj informoval o alternatívnom mieste konania podujatia OZ Medzibrod Medzibrodská zabíjačka,
- Ing. Svetlík upozornil na nesprávne určenie priorit firmou realizujúcou výkopové práce na Železničnej ulici a na znemožňujúci prístup na ulicu z oboch strán,
- Ing. Hraško navrhol osloviť realizačnú firmu, aby dosypala výkopy do úrovne asfaltového povrchu.

Zastupiteľstvo schválilo:

- za hlavného kontrolóra obce Ing. Silviu Tešínsku,
- za dodávateľa dverí pre ZŠ firmu FATURA,
- skladové priestory pre spoločnosť NEW YORKER v obecných priestoroch (bývalá budova MŠ) v rozsahu 30 m² na obdobie 5 rokov na základe Zmluvy o prenájme.

Zastupiteľstvo ukladá a doporučuje:

- vypracovať nájomnú zmluvu pre spoločnosť NEW YORKER Slovakia, s.r.o.,
- osloviť realizačnú firmu, vykonávajúcu výkopové práce kvôli terénnym úpravám.

Zapísal Ján Frgelec

Vážení spoluobčania,
tak ako minulý rok, aj teraz sa
záujmové združenie CHZM
rozhodlo zorganizovať

**zbierku na
SILVESTROVSKÝ
OHŇOSTROJ.**

Svoje **finančné príspevky**
v akýchkoľvek množstvách
môžete **vhadzovať do krábíc**
v miestnych **pohostinstvách**
a obchodoch, prípadne ich
odovzdať **na obecnom úrade**
v Medzibrode.
Ďakujeme.

Tri otázky pre starostku

1. Všímli sme si, že divadelné šatne v kultúrnom dome žijú čulým stavebným ruchom. Aké úpravy sa tam realizujú?

Medzibrod, známy svojou divadelnou tradíciou, víta u nás každoročne viacero divadelných súborov. V uplynulých rokoch sme získali finančné prostriedky na rekonštrukciu osvetlenia javiska tak, aby osvetlenie vyhovovalo aj náročnejším súborom. Divadelné šatne už tiež nutne potrebovali opravu. Preto sme v tomto roku vypracovali žiadosť na Banskobystrický samosprávny kraj a na základe tejto žiadosti sme na rekonštrukciu šatní získali 80 000 Sk.

Tieto peniaze budú použité na vymalovanie priestorov, na polozenie dlažby v chodbe a tiež na rekonštrukciu sociálneho zariadenia. Po dlhom hľadaní sa prác ujali medzibrodské firmy. Práce musia byť ukončené tak, aby sme najneskôr 20. decembra mohli na BBSK predložiť vyúčtovanie dotácie

spolu s príslušnými dokladmi a záverečnou správou.

2. Ako pokračuje realizácia architektonickej štúdie námestia obce? Je jej súčasťou aj krytá tržnica?

O vypracovanej architektonickej štúdii na naše námestie sa v Rakáriu už písalo, pripomeniem len, že aj na jej spracovanie sme získali dotáciu z Programu obnovy dediny a postupne jej zámery aj realizujeme. Podľa štúdie sa v minulom roku upravoval park pred kultúrnym domom, podľa nej sa postupuje pri vysádzaní zelene na námestí. Finančné prostriedky na realizáciu sme získali tiež z dotácie. Na základe tejto štúdie bol vypracovaný projekt na krytú tržnicu a na informačné panely. Dúfam, že čoskoro vybavíme aj stavebné povolenie. Krytá tržnica bude slúžiť nielen na predaj tovaru, ale bude v nej aj pódium, ktoré bude využívané napríklad pri Harulovej šou a pri iných podujatiach, ktoré sa budú konať vonku na námestí.

3. Prečo sa zvýšil poplatok za PDO?

V zmysle platnej legislatívy všetky náklady na odvoz a uskladnenie odpadov z domácností by mali znášať občania. Ak sa pozriete na rozpočet obce zistíte, že naša obec ešte stále na odpady dopláca. V tomto roku to bude okolo 250 000 Sk. Situácia sa každoročne trochu zlepšuje ale pretože u nás v Medzibrode je ešte stále veľa nezodpovedných ľudí, ktorí vytvárajú čierne skládky a do kontajnerov na triedený odpad hádžu všetko, čo im pride pod ruku, čím zvyšujú náklady na odpadové hospodárstvo, boli sme nútení zvýšiť poplatok na občana a rok z 280 na 300 Sk. Je to však ešte stále v porovnaní s okolitými obcami poplatok na najnižšej úrovni.

Každý rok pripomíname, že výška poplatku za PDO závisí od každého z nás a na neporiadnikov doplácame všetci.

pýtala sa Sisa

Medzibrodská zabíjačka

dokončenie zo str. 1

Aj zabíjačkový obed je u nás odlišný. Podáva sa „sladká“ zabíjačková polievka s pečienkovými haluškami. Je to vlastne vývar z vnútorností a podhrdliny, ktorú deti roznášali v kandlíčkach v prvom rade rodine zakáľača, potom svojej rodine a dokonca aj najbližším susedom. Po polievke sa konzumujú varené vnútornosti a podhrdlna po našom „belina“ samozrejme s chlebom a cvikľou. Niekedy sa vnútornosti pripechú.

Nasleduje spracovanie mäsa na výrobky ako sú klobásy, jaternice, po našom hurky a tlačienka čiže „švanké“. Ak je čas, vytopí sa aj masť, ak nie, masť sa spracuje na druhý deň. Mäso a slanina na údenie sa poukladá do koryta a zasolí.

Večera na zabíjačke u nás je tiež typicky medzibrodská. Samozrejme nemôže chýbať haruľa, pečená klobása a hurka, čo sa na koniec spláchnie výdatnou kapustnicou. Po večeri si „cho-

lesterol“ mädli ruky, ako sa mu v priebehu dňa darilo.

V súčasnej dobe prasce chovajú u nás už len v pár domácnostiach. A tak Združenie medzibrodských rybárov MEDRYBROD v snahe priblížiť domácu zabíjačku hlavne mladším, zorganizovalo v sobotu 13. decembra Medzibrodskú zabíjačku. Z technických dôvodov sa konala v priestoroch futbalového ihriska oproti pôvodnému zámeru na námestí obce.

Verejná poprava 285 kilovej opachy začala o 9. hodine. Záujemcov o toto divadlo sa zbrehlo neúrekom, mnohí však nevydržali dlhšie. Záujemcom sme ponúkali domácu kapustnicu, ale aj sladkú polievku s pečienkovými haluškami. Ďalej si mohli pochutnať na pečenej klobáse a jaternici. Boli sme zabezpečení aj proti zime a to vareným vínom a náročnejším chutilo aj „hriatô“.

Rozchádzali sme sa vo večerných hodinách, síce unavení, ale s pocitom, že to z našej strany bola vydarená akcia.

Jarolím Bacúr

Foto: Vojtech Lihan ml.

Vážení občania,

ako každý rok, aj teraz mi pripadá milá povinnosť prihovoriť sa Vám v období Vianoc a záveru tohto roka a priznať sa, že sa mi ťažko hľadajú slová, ak nechcem začať obvyklým, že čas letí ako voda a zasa sú tu Vianoce. Ale čo sa dá robiť, Vianoce naozaj klopú na dvere, aj keď počasie na to zatiaľ nevyzerá. Myslím, že o dianí v našej obci ste dobre informovaní, či už prostredníctvom Rakárika alebo televízneho informačného kanálu. Takže dovoľte aspoň veľmi stručne, čo nám priniesol tento rok.

Pokračovali sme, aj keď v menšej miere ako v uplynulom roku, v drobných opravách miestnych komunikácií. Finančné prostriedky, ktoré boli vyčlenené na opravu a vyasfaltovanie Železničnej ulice sme presunuli na vypracovanie projektov na kanalizáciu na uliciach Lesná, Borovčina, Sihote, Pri ihrisku a projekty na vodovod a kanalizáciu pre novú IBV na Dúbrave. Cena týchto projektových prác je 250 000 Sk. Keďže sa chceme uchádzať aj o prostriedky z Európskej únie a bez vypracovanej projektovej dokumentácie a stavebného povolenia to jednoducho nejde, bolo nevyhnutné vypracovať projektovú dokumentáciu na zateplenie a výmenu okien na budove obecného úradu, kultúrneho domu a požiarnej zbrojnice. V pláne je aj rekonštrukcia verejného osvetlenia v celej obci.

Postupne sa realizuje aj oprava vnútorného vybavenia našej školy a škôlky. V tomto roku to bola nová podlaha v triede materskej školy, montáž žalúzií v ZŠ a do konca roka aj výmena vchodových dverí na budove. Možno ste si všimli, že novú tvár nadobúda aj školské ihrisko.

Pre telovýchovnú jednotu sme získali z úradu vlády dotáciu v sume 42 000 Sk na zakúpenie dresov, futbalových lôpt a stolnotenisového stola. Výsadbú stromov na námestí realizujeme tiež za získané finančné prostriedky a to z Programu obnovy dediny.

V roku 2008 Stredoslovenská vodárenská spoločnosť na vlastné náklady, ktoré predstavujú približne 4 milióny korún, zabezpečila výmenu vodovodného potrubia v úseku od obecného úradu po Novú ulicu. O realizácii prác na hlavnom kanalizačnom zberači sme písali v minulom čísle Rakárika. Finančné prostriedky v sume 4 500 000 Sk sme získali z Environmentálneho fondu, z prostriedkov obce sme museli dofinancovať 5%, čo predstavuje sumu 225 000 Sk. Začiatkom decembra nám bolo oznámené, že nám bolo pridelených ešte 2 500 000 Sk, z vlastných zdrojov musíme doložiť

125 000 Sk. Tieto finančné prostriedky budú použité na stavbu ďalšej časti hlavného kanalizačného zberača, smerom od plánovanej čističky odpadových vôd k potoku Vývieranica, popri železničnej trati.

Je toho samozrejme oveľa viac, čo by sme v našej obci potrebovali, ale myslím si, že postupom času sa podarí zrealizovať aj ďalšie zámery, ktoré pomôžu zlepšiť kvalitu života pre všetkých obyvateľov. Mrzí ma, že ešte stále nemôžeme vyhovieť záujmom o stavbu rodinných domov. Dúfam, že všetci chceme, aby sa Medzibrod stal obcou, z ktorej mladí ľudia neutekajú kvôli bývaniu, ale ktorá sa bude ďalej rozvíjať a preto verím, že napokon aj tento problém v blízkej budúcnosti vyriešime.

Vážení občania, chcem sa aj prostredníctvom Rakárika poďakovať všetkým občanom a našim združeniam a spolkom za ich prácu v roku 2008. Chcem sa poďakovať vám všetkým, ktorí sa zaujímajú o verejné dianie za vaše príspevky, či už pochvalné ale aj za tie kritické, pretože si myslím, že najhoršia zo všetkého je ľahostajnosť a nezáujem.

Prajem Vám a Vaším rodinám krásne a pokojné Vianoce, veľa zdravia, šťastia, odhodlania a trpezlivosti v Novom roku 2009.

Zdenka Hutková
starostka obce

Oslávili krásny vek

Každoročné príjemné posedenie pre jubilantov aj tento rok pripravil obecný úrad v stredu 26. 11. 2008. Naši starší, ale stále vitálni spoluobčania oslavujúci tohto roku okrúhle narodeniny sa stretli v sále kultúrneho domu. Milým slovom ich privítala pani starostka, po prípitku si zaspievali Živíó a po milom programe detí z miestnej MŠ a ZŠ dostali od nich vlastnoručne vyrobené darčeky. V príjemnej spoločnosti seberočných a pri malom pohostení pospomínali na mladé časy, zaspievali si a s pocitom príjemne stráveného popoludnia sa postupne rozišli.

Milí jubilanti, prajeme vám pevné zdravie do ďalších rokov. Malé radosti, ktoré vás budú veľmi tešiť, vaša jeseň života nech je pestrofarebná, buďte spokojní sami so sebou a hrdí na to, čo ste vo svojich životoch prežili a dokázali.

RRR

Pustiť žilou

Miestny spolk slovenského červeného kríža (SČK) s pomocou obecného úradu pozval darcov krvi na tradičné predvianočné posedenie, kde neboli prvoradými materiálne statky alebo finančné problémy. Toto posedenie sa nieslo v duchu humanity, spolupatričnosti a ľudskosti.

V krátkom príhovore nám predsedníčka Nataša Klimentová poďakovala za užľachtilý čin, ktorý konáme. Pani starostka tiež pridala ďakovné slová jednak na adresu samotných darcov, ale hlavne členom MS SČK, na ktorých pomocnú ruku sa

obecný úrad môže kedykoľvek spolaťnúť. Slávka Lenčová poďakovala všetkým, ktorí reagovali na výzvu v TIK-u a darovali krv pre malú Paulínku Loczióvú, ktorá sa lieči v Rooseveltovej nemocnici a možno aj vďaka našej pomoci by mohla stráviť tohtoročné Vianoce doma, v kruhu rodiny. Počet darcov oproti vlaňajšku mierne stúpol a z 23 darcov (Hrnčiarik Peter, Bc. Urban Miloš, Mgr. Petříková Monika, Zázrivec Jozef, Lenčová Slávka, Cuper Luboš, Sáliš Vladimír, Sálišová Katarína, Hutka Ľubomír, Ing. Tešínska Silvia, Ing. Jančiarová Mária, Sokol Jarolím, Sokolová Marta, Petrová Monika, Bráz Ladislav, Šutáková Zuzana, Haviar Vladimír ml., Zeman Vladimír, Hraško Juraj, Ing. Hraško Jozef st., Ing. Hraško Jozef ml., Lacko Maroš, Cuper Milan), ktorí spolu darovali krv 44-krát, prijali pozvanie dvanásť.

Ak by aj niekto z vás uvažoval o „pustení žilou“, nie je nič jednoduchšie. Darcovstvo krvi má svoje výhody. Zo všetkých spomenieme aspoň niekoľko: pri darovaní sa darcovi urobí kompletné laboratórne vyšetrenie krvi, oveľa rozsiahlejšie a podrobnejšie ako pri bežnej preventívnej prehliadke; darovanie krvi je tréningom organizmu na mimoriadne situácie, spojené s veľkou stratou krvi; nastáva regenerácia organizmu, tzv. omladenie, lebo náhly úbytok krvi vyprovokuje organizmus k tvorbe nových, neopotrebovaných krviniek; u mužov môže zredukovať riziko srdcových chorôb. Z nepatrných rizík spomenieme vznik malej modriny, ak miesto vpichu po vytiahnutí ihly nebolo správne stlačené; prípadne malá nevoľnosť.

Na záver by som sa v mene všetkých darcov chcela poďakovať MS SČK za to, že zorganizovali toto milé posedenie. A hoci nikto z nás nedaroval krv zo zisťných dôvodov, každému dobre padne, keď si jeho skutok niekto pripomenie.

-ks-

Manipulačný a expedičný sklad v Medzibrode

Drevo ako živá surovina sprevádzala človeka od nepamäti. Od základných potrieb, akými bolo získanie tepla zhotovenie príbytku alebo vyrobenie zbrane, sa náš vzťah k drevu výrazne zmenil.

Drevo v súčasnosti používame v oveľa väčšej miere a s jeho spracovaním máme dostatočné skúsenosti. Medzi prvotných spracovateľov dreva patrí manipulačný a expedičný sklad (MES) v Medzibrode.

Štátny podnik Lesy SR, odštepny závod Slovenská Ľupča spracúva na manipulačnom a expedičnom sklade v Medzibrode drevnú hmotu vytáženú v pohorí Nízkych Tatier a Slovenskom Rudohorí, od Seliec až po Vajskovú a od Môle až po Lopej. Ročne sa tu spracuje 55 000 m³ ihličnatého (smrek, jedľa, borovica, smrekovec) a listnatého (buk, dub, jaseň, javor, jelša, breza, osika, čerešňa) dreva. To zhruba predstavuje 10 kamiónov privezeného dreva denne, ktoré 8 zamestnancov v dvoch pracovných smenách spracuje a následne pripraví na expedovanie odberateľom.

V roku 2008, kedy bola pozastavená ostatná ťažba, spracúva sa lykožrúťová kalamita, ktorá postihla hornú hranicu lesa v Nízkych Tatrách.

Manipulačná linka

Zatiaľ, čo v súčasnosti drevo spracúva manipulačná linka dĺžky 120 m, do roku 1992 sa opracovávalo výhradne ručne motorovými píľami.

Strom po zoťatí, odvetvení a zbližovaní sa rozreže na polovicu dĺžky. V takejto dĺžke sa priváža na sklad k manipulačnej linke, vybavenej laserovým meracím zariadením, ktorá surové kmene zmeria a vykoná rozrez. Ďalej s nimi manipuluje podľa kvality a požiadaviek odberateľov a roztriedi drevo na kopy podľa kvality. Zariadenie zaznamenáva, označuje dĺžku a hrúbku každého

kusu. Po tomto úkone vykoná pracovník skladu ciachovanie (presné označenie pôvodu dreva). Tým je drevo pripravené na predaj a odvoz zo skladu. Pre odberateľov výhradne zo Slovenskej republiky predávajú drevo na stavebné, stolárske, palivové a celulózne účely.

Caterpillar

Keďže najkvalitnejšie výrezy z linky sa dajú speňažiť oveľa vyššie ako pri priamom predaji, rozhodol sa aj OZ Slovenská Ľupča zorganizovať prvú dražbu dreva. Prvá aukcia na MES Medzibrod sa konala 20. 11. 2003. Prišla ako niečo úplne nové v obchode s drevom.

Aukcia je verejná dražba dreva, ktorej sa môže zúčastniť každý človek. Je zverejnená vo všetkých dostupných médiách. Prebieha v mesiacoch november, december, február a marec. Cenné sortimenty – smrekovec, buk, dub, javor, jaseň, čerešňa a jarabina brekyňa sú rozprestreté po sklade. Musia byť očistené od blata a snehu a musia byť označené číslom. Na základe ponukového listu, ktorý neobsahuje cenu, každý kupujúci zadá ku kusom, o ktoré má záujem ponuku v obálke, následne uloženej do trezoru. Po ukončení dražby sa obálky otvárajú a vyhráva najvyššia ponuka. Najvyššiu cenu za predaný javor, 88 888 Sk, zaplatila rakúska firma vyrábajúca interiéry miliónárskych jacht. Dražby sa zúčastňuje stála klientela okolo 15 členov (výrobcov huslí, spracovateľov dýh a pod.).

V tomto čísle sme Vám predstavili ďalší z podnikov, pôsobiacich v Medzibrode. Zamestnanci tohto podniku musia svoju prácu odvieť v každom ročnom období a mať pri tom na pamäti zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ich dodržiavania, lebo aj tá najmenšia neopatrnosť tu môže mať vážne následky.

-ks-

ŠKÔLKÁRSKE OKLENKO MALÉHO RAKÁRIKA

Jeseň sa už končí a Pani Zima nám už klope na dvere. A preto by sme sa s vami, milí čitatelia ešte chceli podeliť o naše jesenné radovánky, ktoré sme si počas jesene v našej škôlke užili.

Jeseň je plná prác v záhradách - od oberania ovocia, zber zeleniny, ako aj hrabanie listia a suchej trávy. Aj naši škôlkári vedia, čo sa patrí a tak vyzbrojení detskými hrabľami a nošami sa vybrali na obračku jabĺk a hrabanie suchého listia na školskom dvore. Boli naozaj šikovní a naoberali za dve plné noše jabĺk, ktoré naše šikovné tety kuchárky postrúhali do žemľovky, na ktorej sme si všetci pochutnali.

Ovocie má každý rád a tak počas jesene sme našu škôlku zdobili maľovanými, vymodelovanými, vystrihnutými hruškami, jabĺčkami ale aj rôznou zeleninou. A aby nám jeseň, čo najdlhšie vydržala, tak sme si zo slaneho cesta umiesili a upiekli malé makety ovocia a zeleniny, s ktorými sa môžeme hrať počas celého roka a vyzerajú naozaj ako pravé.

Jeseň sa nám prehupla do druhej polovice a my sme potešili našich starých rodičov svojím **prvým vystúpením v školskom roku**. Tanc na myšky, alebo piesne či divadielko potešili všetkých našich hostí. A keďže sme zdravá škôlka, tak sme si všetci pochutnali na vynikajúcich nátierkach a šalátoch z ovocia a zeleniny, ktoré sme pre našich hostí pripravili.

**Letí šarkan letí,
tešia sa mu deti.**

**Zrazu šarkan zdvihol chvost,
že má všetkých detí dosť.**

Ako každý rok, ani tento sme našu **Šarkaniádu** nevynechali. I keď sme ju pre nepriaznivé počasie preložili, boli sme radi, že v deň D a to **5.11.** nám slniečko prialo a aj vietor sa poriadne oprel do našich šarkanov. A tak Bubny zas ožili farbami šarkanov a smiechom našich detí.

V mesiaci októbri sme boli naozaj veľmi usilovní a pracovití a tak sme začiatkom novembra mohli vyhodnotiť zber papiera, do ktorého sme sa aj so základnou školou zapojili. Do zberu sa zapojilo 25 detí so svojimi rodičmi, čo nás veľmi potešilo. A tak všetkým ďakujeme. Za materskú školu sme vyzbierali 1430 kg papiera, čo nás veľmi teší a najlepších zberačov sme aj ocenili:

**I. miesto 140 kg papiera
II. miesto 138 kg papiera
III. miesto 134 kg papiera**

**Veselo si lieta,
mieri na kraj sveta.
Šarkanicu nájde tam,
nebude viac lietat' sám.**

**Henka Hut'ková
Peťko Štulrajter
Sofinka Švajková**

Začiatok školského roka a celú jeseň sme venovali ovociu, zelenine a zdravej výžive a preto sa nedalo inak, ako zúčtovať všetky naše vedomosti a poznatky **vo vedomostnej súťaži**. A tak sa naše

staršie deťúrence z II. triedy pustili do súťaženia. Súťažili v dvoch kolách. Odpovedali na otázky a riešili rôzne úlohy (niektoré boli naozaj náročné) zamerané na ľudské telo, zdravú výživu a prevenciu. My sme sa v závere súťaže mohli utvrdiť v tom, že naše deti sú veľmi vnímavé a šikovné a že práca nás učiteľov prináša svoje ovocie. Všetci v súťaži obstáli veľmi dobre (naozaj s najmenšími rozdielmi v bodovaní), ale najlepší sú najlepší. Na prvom mieste sa umiestnil **Šimonko Očenáš**, na druhom mieste **Veronika Kočalková** a na treťom mieste **Livka Lihanová**. Ale blahoželanie patrí všetkým súťažiacim.

Je tu december a naša škôlka začína rozvoníavať vianočnými medovníčkami, ale nielen nimi. Naša II. trieda dňa **9.12. rozvoníavala aj bylinkami**. V tento deň sa naša trieda premenila na malú čajovňu, do ktorej sme pozvali aj našich kamarátov, minuloročných predškolákov – dnes už prvkov. Na našich hostí čakali rôzne bylinkové čaje, cereálne kekсы ale aj sušené a čerstvé ovocie. Posedenie sa nám vydarilo a veru deti si mali čo povedať. Naša trieda nielen rozvoníavala, ale bola aj plná detskej vravy. Bolo nám s našimi kamarátmi veselo a už sa tešíme na ďalšie spoločné stretnutie, ktoré bude v januári – návšteva u prváčikov na vyučovaní.

Vianoce nám klopú na dvere a všetci sa na ne veľmi tešíme. Predovšetkým naše deti, ktoré horia nedočkavosťou v očakávaní tých najkrajších sviatkov v roku. Prajeme Vám, aby ste si tieto vianočné sviatky užili v rodinnej pohode a zdraví so svojimi najbližšími.

**VEĽA ŠTASTIA VIANOČNÉHO,
K TOMU KAPRA VESELÉHO.
POD STROMČEKOM LÁSKY DOSŤ,
VEĽKÝM, MALÝM PRE RADOSŤ.**

Mgr. Monika Petříková

Čo Nového ZŠMEDLIBROD?

Ani sme sa nenazdali a je za nami ďalší rok. Pre mnohých radostný, možno aj úspešný a pre niekoho možno ťažký a náročný. V tomto čísle sa chcem poďakovať najmä všetkým rodičom za starostlivosť a lásku, ktorú dávajú svojim deťom. Sú to vklady s oveľa väčším úročením ako v najlepšej švajčiarskej banke. Ich láska a obetavosť sa im denne vracia a neustále sa bude násobiť. Všímate si to na deťoch, ako sa denno-denne snažia v škole podávať svoje najlepšie osobné výkony, aby spravili svojim rodičom radosť. Ako sa tešia z každej pochvaly, ktorú dostanú do žiackej knižky, lebo vedia, že tým potešia svojich rodičov aj nás. Chcela by som sa poďakovať aj všetkým zamestnancom obecného úradu, pretože nám vždy s ochotou pomôžu, keď potrebujeme ich pomoc. Menovite by som sa chcela poďakovať aj rodičom: P. Piarovi, ktorý vyrobil nádherné lavičky do šatne pre deti; taktiež patrí naša vďaka p. Urbanovi, ktorý nám daroval krásny voňavý vianočný smrečok, p. Vetráčkovej, Hudecovej, Hraškovéj a Haviarovej za kancelársky papier. V neposlednom rade si poďakovanie zaslúžia aj p. učiteľky, ktoré s láskou a citom zodpovedne pristupujú k svojej práci. V našej škole vládne naozaj pohodová a priateľská atmosféra. Na vyučovanie sa tešia nielen detičky, ale aj my – učiteľky!

No a čo sa udialo v našej škole od vydania posledného čísla Rakárika? Október bol naozaj preplnený aktivitami. **Zbierali sme starý papier.** Podarilo sa nám trhnúť náš rekord! Dokázali sme nazbierať neuveriteľných 6 120 kg papiera!!! Najlepší traja zberači sú: 1. miesto – Ivko Janiš (1. r.), 2. miesto – Maťko Hraško (2. r.) a 3. miesto – Šimonko Meľo (4. r.). Za usilovnosť boli odmenené všetky deti, pretože si to naozaj za svoju snahu zaslúžili.

Opäť sme mali aj **deň otvorených dverí**. Teší ma, že sa stalo dobrým zvykom prísť sa pozrieť rovno do školy na svoje detičky, ako sa im darí medzi ostatnými spolužiakmi.

Absolvovali sme aj preventívnu zubnú prehliadku a poučili sme sa na **výstave hornín a minerálov**. Na konci mesiaca sme zaradili pre potešenie a zábavu americký zvyk **Halloween**. Nič zvláštne, len sme sa neučili ako ľudia od ľudí, ale obludy od strašidiel.

V novembri sme sa celý týždeň venovali protidrogovej tematike. Deti si pozreli náučnú rozprávku z edície Bol raz jeden život – Boj

s toxínmi, kde sa jednoduchým a názorným spôsobom mohli presvedčiť o tom, ako alkohol, drogy a fajčenie zabíjajú organizmus. Vyvrcholením drogovej prevencie bol športový deň **„Športom proti drogám“**. Chceli sme poukázať práve na zmysuplné využívanie voľného času, navodenie príjemnej nálady z aktivít, ktoré ľudský organizmus posilnia a nie zničia, ba priam až zabijú. Nechceme zatvárať oči pred tým, čo sa bohužiaľ deje v našej spoločnosti. Častokrát práve dospelí ľudia ponúkajú deti alkoholom, či cigaretami. Preto chceme deti hravou formou vychovať k tomu, aby vedeli povedať svoje rázne nie – „Takéto si neprosím, pretože mi to ublíži!“

Na konci novembra deti vystúpili s krátkym kultúrnym programom **pre jubilantov obce** a dali im aj blahoželania, ktoré im sami zhotovili.

December sme zahájili ako sa patrí – privítaním **sv. Mikuláša**, ale aj čerta v našej škole. Decká spievali, recitovali, tancovali – jednoducho chceli ukázať Mikulášovi, že sú dobré a zaslúžia si balíček sladkostí. Čertovi naopak chceli dokázať, že prišiel do školy nadarmo, pretože u nás nemáme žiadne dodávky zlých detí do pekla!!!

Do konca roka nás ešte toho čaká veľa. Budeme sa venovať (okrem učenia) najmä regionálnej výchove: predvianočné ľudové zvyky a obyčaje, výzdoba, ikebana, stromček, besiedka...

Pripájame ešte jedno **VIANOČNÉ PRIANIE**:

Dedo Mráz namaľoval na okná biele obrázky a opäť k nám prichádza vianočný čas. Krajina spí pod bielou perinou a máli i veľkí začínajú opäť veriť rozprávkam. Nech je tá Vaša vianočná rozprávka tá najkrajšia a presne taká, akú chcete mať. Nech je v nej pokoj, zdravie a láska, to Vám želá – celá škola Medzibrodská.

P.S.: Na záver by sa chceli deti poďakovať tajomnému štedrému Mikulášovi za zvláštnu zásielku – krabicu plnú čokoládových Mikulášov a p. učiteľky, vychovávateľka a p. školníčka za sladkých čertíkov. A sľubujeme, že sa určite polepšíme, aby sme na budúci rok nedostali aj čertovské prútiky.

Mgr. Ivana Sumráková

Tretí najlepší slovenský vábič je z Horehronia z dedinky Medzibrod

Celoslovenské poľovnícke slávnosti Dni svätého Huberta vo Svätom Antone každoročne priťahujú množstvo návštevníkov.

Veľký záujem už tradične vzbudzujú majstrovstvá Slovenska vo vábení jelenej, srnčej, diviačej a divej zveri. Medzi vábičmi mal Medzibrod úspešné zastúpenie v lesníkovi na penzii, Ladislavovi Haviarovi z Medzibrodu – od Tomášov.

Súťažilo sa v štyroch disciplínach: napodobňovanie hlasu rujnej srny, plač srnčat'a, hlas grúlenie diviaka a vrešťanie zajaca. Disciplíny sa hodnotili od 0 do 6 bodov od každého rozhodcu. Do celkového poradia sa započítava výsledný súčet bodov. Za hlas rujnej srny, plač srnčat'a a hlas grúlenie diviaka a úzkostlivý kvikot prasiec dostal p. Haviar najvyššie známky. Čiže do predposlednej disciplíny súťaž viedol. „Pokazil som to vrešťaním zajaca, ale nie mojou vinou,“ hovorí p. Haviar. „Zradila ma vábnička. Predo mnou súťažil kamarát, ktorý ma uprosil, aby som mu požičal moju vábničku. Bál som sa, že sa mi zlepší jazýček a nevydá zvuk, čo sa aj stalo. Prídem tam a vábnička ticho. Dobré, že som mal druhú vábničku. No vyšinulo ma to z koľají, znervoznul som a tak sa stalo, že mi to nevyšlo, ako som chcel“, priznal. Po sčítaní bodov na treťom mieste mali traja súťažiaci rovnaký počet bodov. Preto sa rozhodcovia rozhodli pre doplnkovú disciplínu – vrešťanie zajaca bez pomoci vábničky. Prvý vábil Peter Plánovský st., druhý išiel Miroslav Bella a tretí p. Haviar. „Vábil som za pomoci prevretej páste a to na palci a ukazováku. Čakali sme na vyhodnotenie počítacza. Podľa potlesku divákov som usúdil, že som asi vyhral. Keď moderátor po slávnostných fanfárach vyhlási: „Na treťom mieste sa umiestnil Ladislav Haviar z Medzibrodu“, zapochyboval som. Je to pravda, alebo sa mi snívá? Keď ma moderátor druhýkrát vyzýval na prevzatie ceny a ohlásil moje meno vykročil som na pódium, aby som si prevzal pohár a diplom. Krásnu cenu mi odovzdával sám prezident republiky Ivan Gašparovič, pričom sa mi od

dojatia tlačili slzy do očí. Veď som porazil Alojza Kašáka moderátora Slovenskej televízie v programe Halali, Jozefa Kurica, Petra Plánovského st., Petra Plánovského ml. a iných, ktorí reprezentovali Slovensko na majstrovstvách Európy.“ Ladislavovi Haviarovi sa v tej chvíli v mysli premietlo štyridsať rokov lesníckeho zamestnania v srdci Nízkych Tatier, pod Chabencom na Lesnej správe Jasenie, kde zbieral teoretické a praktické skúsenosti, ktoré zúročil na

majstrovstvách Slovenska. Jeho zásluhou sa Horehronie včlenilo do špičky najlepších odborníkov – vábičov Slovenska.

„Mrzí ma, že zamestnancov štátnych lesov a poľovníkov z Horehronia na Dňoch svätého Huberta bolo málo. Kde sa majú priučiť tomuto remeslu, ak nie na takýchto podujatiach? Naši vábiči patria v Európe medzi špičku, čo dokazujú aj úspechy majstrovstiev Európy, kde sa umiestňujú na popredných miestach“, postáľoval sa „Kumík“ (prezývka p. Haviara). Na otázku, či sa na rok pokúsi o lepšie umiestnenie, odpovedá: „Keď mi to zdravie dovolí a Pán Boh dožičí, budem sa snažiť o tú najvyššiu priečku a tým reprezentovať krásne a na zver bohaté Horehronie a moju rodnú dedinku Medzibrod.“

Upravený článok z novín Horehronie

* * *

A toto je vábenie v praxi...

Spytujú sa ma takzvaní odborníci poľovníci, či som niečo aj privábil na tých ručadlách (vábničkách). Za tých štyridsať rokov mojej práce lesníka, každý rok som počas ruje Rakúšanom, Nemcom, Francúzom urobil nezabudnuteľné zážitky v našich horách. Ani raz sa mi nestalo, že by išiel hosť,

ktorého som ja doprevádzal, bez jeleňa naprázdno domov. Ak sa chcete presvedčiť, spýtajte sa Jožka „Dráčika“ a lesníkov zo Sopotnice. Počas ruje pred tromi rokmi ma pozvali, aby som šiel s nimi počúvať ruju, tak bez flinty, ale s ručadlom. Pred večerom na holi vyšiel jeleň z koso-dreviny, silný štrnásťtorák asi na 300 metrov od nás. Zastal a kedy-tedy zaručal. Ja som sa mu ozval a zavábil som. Ten jeleň sa zobral klusom z holi do ochranného lesa, tým smerom odkiaľ počul môj hlas – hlas druhého jeleňa, rovnou k nám. Keď bol jeleň od nás 50 metrov, zašli sme chodníkom za grúnik, aby sme nerušili ruju a pokračovali sme ochranným chodníkom. Neprešli sme 100 metrov a nad nami na hrebeni ozýval sa druhý jeleň a pod nami tretí. Ja som vábil a tak som ho rozgúrčil, že bil paroží o kmeň a rútil sa rovno na nás, lámal čo mu prišlo do cesty a zastal nad nami asi 10 metrov. My skrčení na chodníku a on vetril. Prečítali sme si ho

– dvanásťtorák nepravdivý v paroží dosť silný a v tele tiež súci na odstreľ. Dost' dlhú dobu sme boli prikrčení, ani sme sa nepohli. Tretí jeleň smeroval k nám a bol už asi na 40 metrov od nás. Vietor zavial od nás, jeleň nás zavetril a podskočil. Zvečerilo sa a my sme stúpali k autu. V aute sa kamaráti rozpravali a spomínali na prežitý nezabudnuteľný zážitok s ručadlom počas jelenej ruje.

Ladislav Haviar „Kumík“

Je to kostol a nie sklad stavebnín alebo vitráže na našom kostole

Keď som prišiel do tejto farnosti, okrem príjemného pocitu z pekného prostredia a postupnej skúsenosti, že je tu veľa dobrých ľudí, opanoval ma aj nepríjemný pohľad na kostolné okná, ktorých výplne boli urobené asi v sedemdesiatych rokoch minulého storočia zo sklobetónu, ktorým sa robia výplne okien skladov a garáží. Toto je ozaj, ak nie svetová, tak aspoň európska rarita hodná začlenenia medzi sedem divov sveta.

No, v každom prípade si treba zachovať pozitívne myslenie. Určite aj kňaz, ktorý tu vtedy bol duchovným otcom, aj farníci mali dobrý úmysel, keď to takto urobili kvôli istejšej ochrane proti vandalom, ktorí občas z hlúpej zábavy rozbili jednoduché vtedajšie okná.

Zaoberal som sa hneď myšlienkou urobiť kostolné okná – vitráže, teda maľované, ktoré jednak majú sakrálny (posvätný) charakter, jednak sú ozdobou kostola a kostol okrem spĺňania bohoslužobného účelu, je ozdobou obce (aspoň ňou má byť), a preto sa spravidla aj obce starajú o kostoly podľa svojich možností.

Urobiť, ale za čo? Veď to nie je lacná záležitosť a z pravidelných zbierok veriacich stačíme zatiaľ pokryť len bežné režijné výdavky a menšie opravy.

No, tie sklobetónové okná ma stále znepokojovali ako nepatričnosť na našom kostole. Rozhodol som sa predať 2/3 využiteľnej výmery farskej záhrady na stavebné pozemky, aby sme z takto získaných financií mohli uskutočniť zamýšľanú opravu. Takto hodnota záhrady, ktorá dobrosrdečnými darcami v minulosti (nech im to Pán Boh odmení v nebi), bola daná k úžitku miestnych p. farárov, sa mohla stať hodnotou nášho kostola na Božiu oslavu a k úžitku i radosti nášho ľudu. S návrhom súhlasil aj Biskupský úrad v B. Bystrici, aj farská rada. A tak sme zamýšľaný zámer mohli uskutočniť.

Pokúsili sme sa dať zhotoviť toto umelecké dielo jednej umelkyni z Brna, ktorá nám podobnú prácu urobila veľmi dobre a lacno na kostole v Hliníku n/Hr. Ona túto ponuku s ochotou pred dvoma rokmi prijala. No, za desať rokov sa zmenili aj ceny aj ľudia. Ceny „mladnú“ a rastú do oblačných výšin a ľudia starnú a znižujú sa k zemi. Pre množstvo prác v Čechách, túto našu vyše roka odkladala a potom sa dohodnutá cena zmenila z 500 tis. Sk za 8 okien na takmer 1 milión. No, aj tak práce nestíhala a po urgenciách z našej strany sme od dohody odstúpili.

Avšak Pán Boh požehnal naše čakanie a priviedol nás k inému umelcovi – majstrovi tohto umenia z Budapešti, ktorý nám toto požadované dielo robí omnoho lacnejšie

Vitráž Sv. Ján Nepomucký

a veľmi kvalitne. Okrem toho, veľmi dobre sa s ním spolupracuje, lebo čo sľúbi, to aj časovo dodrží.

Prečo sa robia vitráže na kostoloch?

Robia sa v zásade pre ľudí, ktorí sú v kostole. Pred niekoľkými storočiami mnohí ľudia nevedeli čítať. Preto sa im biblické pravdy podávali v určitých výjavoch maľbami a freskami na stenách kostolov. Neskôr prešli umelci aj k maľovaniu biblických a liturgických skutočností alebo aj postáv svätých na oknách kostolov. Videli ich vždy iba tí, čo boli vo vnútri kostola. Pre nich boli robené. Svetelný presvit obrazov, to znamená, že ich vidieť cez deň vo vnútri a večer pri rozsvietenom kostole zas vonku, to sú už diela novej doby.

Aká je technika zhotovenia našich vitráží?

Sklo sa kupuje farebné v rozličných odtieňoch. Ako celok sa používa belgické katedrálne sklo. Na šaty, ktoré majú viac odtieňov, sa používa francúzske sklo. Na tvár a ruky zas nemecké „tisch katedrál“ valcované. (Samozerejme, že sa používa aj iné sklo: talianske, americké a i.). Na takéto sklíčka jednotlivých častí postavy a okolia sa namaľujú kontúry a sklo sa vypáli pri 610 °C. Potom sa namaľujú odtiene a zas sa vypáli. To sa opakuje

toľkokrát, koľko odtieňov sa na sklo namaľuje. Potom sa z druhej strany skla namaľuje telová farba a vypáli sa pri 605 °C. Rozličné farby sa vypaľujú pri rozličnej teplote. Napr. „silber“ obsahuje striebro a robia sa ňou žlté odtiene, vypaľuje sa pri teplote 615 °C.

Rozlišujú sa tri druhy skla na vitráže:

- transparentné – priehľadné
- opalescentné – čiastočne priehľadné
- opálové – nepriehľadné

Na katedrálne sklo sa používa transparentné a vypaľuje sa ako je uvedené vyššie.

Aké obrazy sú v našich oknách a prečo?

1. Sv. Ján Nepomucký – lebo on je patrón nášho kostola a dediny.

2. Pán Ježiš – „dobrý pastier“ – aby sme si uvedomili, že on je ten dobrý pastier, ktorý nevyužíva „svoje ovečky“, ale obetuje sa za nás. Všetkých nás chce zachrániť a viesť do večnej radosti. Ale k tomu je potrebné robiť opravdivé pokánie, na ktoré dnes už mnohí zabúdajú.

Vitráž Svätá rodina

3. Svätá rodina „Ježiš, Mária a Jozef“ – sú vzorom a ochranou rodiny. A práve rodiny sú dnes vo veľkej kríze vnútornej, lebo mnohí odhodili vieru, ktorá živí obetavú lásku a tak ich upevňuje. Ale aj v ohrození zvonka, pretože štát nepodporuje dostatočne rodinu finančne ani morálne, ba skôr podporuje rozličné bezuzdné živly, ktoré na rodiny útočia, znemravujú a rozvracajú ich.

O ostatných oknách na budúcu jar, ak nám Pán Boh požehná ich dokončenie.

Martin Čabák
duchovný otec

95 rokov ochotníckeho divadla

Písal sa rok 1913, keď sa v našej obci začala formovať ochotnícka divadelná činnosť. Aj keď úradnou rečou bola maďarčina, napriek tomu sa u nás hrali hry slovenské alebo preklady hier zahraničných výhradne v slovenskom jazyku.

Ako prvým historicky zaznamenaným divadelným predstavením bola hra **HORA VOLÁ**, ktorá sa hrala pod holým nebom „na kole“. Počas týchto rokov súbor pracoval pod rôznymi názvami a v repertoári boli zaradené hlavne komédie, ale i drámy. Najväčší úspech u diváka zožali operety. Súbor získal počas histórie nejedno významné ocenenie. Z viacerých mi nedá nespomenúť úspech s hrou **JÁNOŠÍK** v roku 1948 v réžii Bartolomeja Hraška, s ktorou sa náš súbor zúčastnil na celoslovenskej prehliadke v Martine a ako odmenu za prvé miesto vystúpil na doskách Národného divadla v Bratislave. Ďalším medzníkom bola hra **MERIDIÁN** v réžii Jána Smolu. S touto hrou sa súbor zúčastnil na celoslovenskej prehliadke BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠA. S hrou **SRDIEČKO Z LÁSKY** sme vystúpili na celonárodnom festivale v Močenku.

Pekný darček k tomuto výročiu sme si dali s hrou **KMOTROVCI**. Hra získala až šesť ocenení. Najviac si však ceníme úspech na celoslovenskej prehliadke v Trebišove, kde sme obsadili tretie miesto ale aj ocenenie za herecké výkony a cenu za réžiu.

Pri pohľade na 95-ročnú ochotnícku činnosť, môžeme konštatovať, že medzibrodský ochotníci urobili kus svedomitej práce. Veď divadelné predstavenia sa stali neodmysliteľnou súčasťou vianočných sviatkov. Každoročne organizujeme regionálnu prehliadku Tajovského divadelných dní. Táto bohatá tradícia zväzuje pri pokračovaní tej-

to nezištnej činnosti, aby sme šíрили dobré meno nielen nášho divadelného súboru ale aj našej obce.

Pri tejto príležitosti sme ocenili tých skôr narodených za celoživotné dielo a rozvoj divadelného súboru. Ocenenie si prevzali p. Mária Smolová, p. Katarína Potančoková (ocenenie prevzala dcéra), p. Ľudovít Padúch, p. Viliam Padúch a p. Ladislav

Belluš. Vďaka patrí všetkým, ktorí majú akýkoľvek podiel na činnosti nášho divadelného súboru. A hlavne vám milí diváci, veď váš potlesk, úsmev ale aj slzičky sú takým malým zadosťučinením za naše úsilie.

No a čím osláviť výročie divadla, ak nie divadelným predstavením. Na túto slávnostnú chvíľu sme pozvali divadelný súbor zo Slovenskej Ľupče s hrou **TESTAMENT** a folklórnu skupinu **ČIERŤAŽ** z Nemeckej. Bohužiaľ, musím konštatovať, že o túto akciu bol absolútny divácky nezájum. Sa-

mozrejme, vďaka patrí tým skalným, ktorí si našli čas a prišli nás podporiť. Niekedy si kladiem otázku, či to má vôbec význam. Veď tie nekonečné večery aj trikrát do týždňa, čo strávime na príprave a nacvičovaní divadelných predstavení, môžeme v pokoji stráviť v kruhu svojej rodiny. Ale čo už, doma nie si nikdy prorokom.

Touto cestou chcem popriať všetkým členom a fanúšikom divadla šťastné a veselé Vianoce a úspešný nový rok 2009 a pozvať vás na divadelné predstavenie hry od **N. V. GOGOLA – ŽENBA**, ktorú môžete vidieť 23. 12., 25. 12. 2008 a 6. 1. 2009 vždy o 17. hod.

Jozef Zázrivec

**MRAZIVÉ TICHU,
VŠADE BIELY SNEH,
KONEČNE POKOJ,
NEBO PLNÉ HVIEZD.**

**JE TU ČAS VIANOČNÝ,
KEĎ STROMČEK SA LIGOCE,
PRAJEME VÁM ZO SRDCA
PREKRÁSNE VIANOCE.**

*Základná organizácia
Slovenského zväzu
Protifašistických bojovníkov*

Spoločenské okienko

Narodili sa:

Tadeáš Klima, Bianka Strezenická,
Richard Krakovský

Opustili nás:

Oborčoková Gizela (87)

Do stavu manželského vstúpili:

Radovan Woltemar a Lucia Kmecová
Mgr. Lucia Gregorová a Ing. Juraj Králik
Mgr. Zuzana Kunová a Jaroslav Rusina

Folklórna skupina Čierťaz

Brečtan popínavý

V období neskorej jesene je počasie väčšinou pochmúrne, upršané s krátkymi dňami. Aj príroda vyzerá menej pestrá, akoby všetky jej súčasti chceli pospať. Jednou z mála rastlín, ktoré i v zime vyzerajú sviežo, je brečtan popínavý (*Hedera helix*). A to preto, že patrí medzi vždyzelené dreviny. Už len zazretie niečoho takého vo voľnej prírode prebudí v každom zvedavosť.

Táto drevina sa považuje za tret'ohorný relikť. Patrí do čeľade aralkovitých, čo

sú zväčša tropické a subtropické dreviny a byliny. Rod *Hedera* je výnimkou, lebo druhy patriace do tohto rodu rastú prevažne v miernom pásme. Rastie v tienistých listnatých i zmiešaných hájoch a lesoch nížin a podhorského stupňa. Brečtan je trváci, plazivý alebo popínavý poloker dlhý až 30 m. Kmeň je drevnatý s bleďošedou dopukanou borkou. Listy sú stopkaté celistvookrajové, striedavé, lesklé a kožovité, na sterilných výhonkoch dľaňovito laločnaté a na rodivých výhonkoch vajcovité. Drobné žltozelené kvety vyrastajú v okolíkoch na koncoch vý-

honkov. Plodom sú modré bobule. Brečtan sa dožíva až 1000 rokov. Veľmi zaujímavé sú už spomínané dva tvarové druhy listov, čo sa odborne nazýva heterofília. Stopky, listy a bobule obsahujú hederin – saponin, čo sa na jednej strane využíva v ľudovom liečiteľstve, ale údajne spôsobuje aj otravy. Brečtan nie je parazitická rastlina, ale konkuruje s podpornými drevinami o svetlo.

V medzibrodskom chotári sa vyskytuje hojne, hlavne ako poliehavá liana na skalnatých svahoch a skalách (troj- až päťlaločné listy) a to v listnatých a zmiešaných lesoch masívu Turne, Ravenca, Strosu, Sokola. Ako popínavú drevinu (jednoduché listy) som našiel len pár jedincov na smrekoch v okolí Turne, ale sú to pekné kusy s kmeňom priemeru cca 15 cm.

Brečtan nepatrí medzi chránené druhy, ale hlavne jedince rastúce na podporných drevinách spestrujú našu peknú prírodu a netreba ich ničiť v domnení, že sa jedná o parazitickú rastlinu.

Pavol Kostúr

MACKOVE VIANOCE

Jano, vstávaj, treba vyháňať kravy na pašu. Budili tetka Mara Pougarovie, svojho muža. Jano vstali, umyli sa, obliekli a odchádzali z domu. Hej, starý, vráť sa! Zabudol si si vziať trúbu, volali za mužom tetka Mara. Jej muž boli totiž obecným pastierom a trúbou oznamovali v dedine, že je čas vyhnúť kravičky z maštali a pustiť ich na ulicu. Tam sa potom dali do jednej čriedy a išli na pašu. Ujo Jano zašli na horný koniec dediny a potom trúbiac zišli na dolný koniec. Keď tam, pri starej kováčskej šmykni zatrubili posledný raz, zbadali v jej dvore cudzieho chlapa. Bol postarší, dosť vysoký a chudý. Keď prišli k nemu, zistili, že na tú dobu - bola totiž ešte len jeseň - bol čudne oblečený. Staré, ale pomerne čisté háby, hrubý sveter, baganče a dlhý zimný kabát a na chrbte veľký ruk-sak. Pozdravili sa a každý išiel svojou cestou. Cudzí chlap popri Bachterni na most a pastier s kravičkami na pašu.

O niekoľko dní sa v dedine rozchýrilo, že v Gálovom kúte, pod skalou býva voľáky cudzinec. Bol to onen človek, ktorého ujo Jano videli pri šmykni. Bolo zaujímavé, že nikomu, ba ani richtárovi nepovedal, ako sa volá a píše a odkiaľ prišiel. Len to, že sa volá Macko. Ľudia sa báli, či to nie je nejaký ušlý trestanec alebo choromyselný človek, či dáky tulák. Po čase však zistili, že je normálny a celkom neškodný. Bol ochotný pomáhať ľuďom pri práci na poli, potlačiť vozík s krumpľami, či

napíliť a narušovať dreva. Prichádzala však zima, napadol sneh. Ľudia z dediny i sám pán richtár ho volali, že môže prečkať zimu v starej bujačine. On však odmietol. Dôvody neuviedol. A tak pomaly, ale iste, prichádzal čas vianočných sviatkov. Obecný pastier, tak ako bolo v našej obci zvykom, chodili aj so svojou ženou po gazdoch, ktorým v lete pásol kravičky, vyberať poplatok. Dostávali peniaze, rôzne darčeky a koláče. Z koláčov sa ušlo aj Mackovi. Ten sa ujovi Janovi srdečne poďakoval a sľúbil mu, že ak Pán Boh dá, pôjde cez sviatky po domoch spievať a na Nový rok vinšovať. Tak sa i stalo. Na Božie narodenie sa po domoch rozliehal jeho hlas. Ľudia sa čudovali, lebo vianočné pesničky, ktoré spieval, ešte nepočuli. Jedna sa im mimoriadne páčila. Bola to táto pieseň:

Cnostná panenka synáčka porodila.

**Plod svoj svätý, od Ducha počatý
v jasličky vložila.**

**Aká veľká milosť Pána, ľudom všetkým
bola daná.**

Boh k nám poslal svojho syna premileného.

**A preto radujte sa pastieri,
silnej Boha viery, že sa nám narodil spasiteľ
– sveta vykupiteľ.**

V meste Betleheme, pán neba i zeme.

**Buď chválená svätá noc, v ktorej sa ukázala
Božia moc.**

**Zázrak tejto milosti, bol daný svetu biedne-
mu a životu večnému.**

Aleluja, aleluja.

No a na Nový rok, tak ako sľúbil, vinšoval. Začal, ako inak v richtárovom dome. Tu je jeho vinš:

**Pán richtár, prichádzam do Vášho domu,
aby som zaželel v tomto novom roku
hodne zdravia, šťastia, hojnosť Božieho po-
žehnanja.**

**Vám, Vašej rodine ako aj ľudom v tejto pre-
krásnej dedine.**

**Nech Vás všetkých zlo obchádza a len láska
i dobrota ku Vám prichádza.**

**To Vám naozaj všetkým z úprimného srdca
želám.**

Pán richtár sa Mackovi poďakoval a náležite ho odmenil. Potom Macko pokračoval s vinšovaním po obci. Macko kým vládol, urobil ešte veľa dobrých skutkov. Čas však neúprosne bežal. Roky pribúdali aj jemu. Ľudia v dedine raz zbadali, že ho už niekoľko dní nevideli. Zašli do Gálovho kúta a tam ho našli hladného a chorého. Doviezli ho do dediny a poslali mu v bujačine. Šuster Janko Hraško – Felik ho ostrihal a oholil. Chlapi ho umyli a obliekli do čistých šiat, ktoré mu ktosi venoval. Na druhý deň Macko zomrel. Pochovali ho na obecné trovy v tunajšom cintoríne. Dnes si už asi nikto nepamätá, kde je jeho hrob. Ale skala, pod ktorou býval, sa stále volá Mackova skala.

Nuž, ale aj tak ešte teraz veľa starších ľudí na neho spomína. I na to, že v tých časoch, keď on v našej dedine býval, boli ľudia k sebe ohľadupľnejší a dobroprajnejší.

Marian Haviar

Predpoklady sa napíňajú

Stolnotenisová 4. liga sa dostala už do poslednej tretiny svojej základnej časti – 15 kôl, po ktorej sa rozdelí na 2 polovice po 8 družstiev (v spodnej časti sa pridajú Podkonice „B“) a odohrá sa ešte nadstavba jednokolovo s výmenou domáceho prostredia oproti základnej časti.

Po odohraných zápasoch sa dá konštatovať, že naše družstvá zatiaľ naplňajú predpoklady a ambície, s ktorými vstupovali do nového ročníka. **A družstvo** po ľahšom úvode s 5 víťazstvami čakala ťažká séria s poprednými tímami tabuľky (Podbrezová, Lokomotíva „B“, RIAL „B“) a preto bolo z pohľadu boja o prvú osmičku veľmi dôležité víťazstvo v 10. kole na stoloch Predajnej „A“ **11:7** po sérii 4 prehíer. Stred tabuľky je veľmi vyrovnaný a boj o postup bude ešte určite veľmi náročný.

B družstvo má po 10 stretnutiach na konte očakávané 4 víťazstvá, len domáce zakopnutie s COBROU nahradilo prekvapujúcim triumfom nad oslabenými Podkonicami, ktoré prišli do Medzibrodu bez svojho najlepšieho hráča a doplatili na to prehrou **11:7**. Momentálne 11. miesto je odrazom momentálnych schopností, ale hráči by sa

chceli v priebehu súťaže pokúsiť o prienik do TOP 10.

Cez sviatky je mesačná prestávka a hráči veria, že aj v roku 2009 ich pridete povzbudiť v boji o majstrovské body. Bližšie informácie o výsledkoch, vyžrebovaní, súpiskách a úspešnosti jednotlivých hráčov nájdete na www.sstz.sk – stredoslovenský región.

IV. liga región BB+BR

1.	Podbrezová	9	8	0	1	0	123:39	25
2.	Lokomotíva „B“	9	8	0	1	0	108:54	25
3.	RIALL „B“	9	7	1	1	0	116:46	24
4.	MAGENTA	9	7	0	2	0	113:49	23
5.	Podkonice	10	6	0	4	0	103:77	22
6.	Medzibrod „A“	10	6	0	4	0	100:80	22
7.	Predajná „A“	9	5	0	4	0	104:58	19
8.	Lubietová „A“	10	5	1	3	1	109:71	19
9.	COBRA	9	5	0	4	0	77:85	19
10.	Braváčovo	9	4	1	4	0	83:79	18
11.	Medzibrod „B“	10	4	0	6	0	64:116	18
12.	Riečka	11	1	1	9	0	57:141	14
13.	Selce	9	2	0	7	0	53:109	13
14.	Predajná „B“	9	1	0	8	0	51:111	11
15.	Malachov	10	0	0	10	0	17:163	10

výhra 3 body, remíza 2 body, prehra 1 bod, kontumačná prehra za nedostavenie sa na zápas - odobratie 1 bodu

Program zápasov:

09.01.2009 Medzibrod „A“ – Podkonice

17.01.2009 Medzibrod „B“ - Lokomotíva „B“

23.01.2009 Medzibrod „A“ - Selce

31.01.2009 Medzibrod „B“ – Braváčovo

Nevydarený záver jesene

Na záver jesene čakali naše **A družstvo** ťažké 4 zápasy, v ktorých mali potvrdiť svoje vedúce postavenie (Hiadľ, Šalková B, Riečka, Tajov). Úvodný zápas na ihrisku posledného Hiadla naši chlapci zvládli a zvíťazili za výraznej podpory fanúšikov v derby v pomere 3:1. Po tomto výsledku a skvelej atmosfére si našlo dostatok priaznivcov cestu aj na stretnutie v Šalkovej a hráči sa im odmenili víťazstvom v pomere 2:0. Po hladkom triumfe nad nebezpečnou Riečkou 3:1 nasledovala predpokladaná bodka za vydarenou jeseňou – domáca predohrávka 1. jarného kola proti Tajovu. Diváci nabudení výsledkami z posledných zápasov si tentoraz pri-

pravili aj bubon so zástavami a od prvých minút neúnavne povzbudzovali naše družstvo. Ako to však zvyčajne býva, práve vtedy keď človek najviac chce, nič mu nevychádza a to sa potvrdilo aj v tomto stretnutí. Napriek územnej prevahe bola bránka hostí ako zakliata a po záverečnom hvizde rozhodcu sa tešilo z výhry 3:1 družstvo Tajova. Táto prehra znamenala prerušenie dlhšej 19-zápasovej domácej série Medzibrodu bez straty bodu a zároveň trošku skazila vydarenú futbalovú jeseň v Medzibrode. Oveľa väčšou škvrnou však boli udalosti, ktoré sa odohrali po stretnutí a zbytočné konflikty musela prísť dokonca riešiť aj polícia. Niektorí ľudia nie-

kedy zabúdajú na to, že futbal a šport celkovo je iba hra, hlavne na tejto úrovni v poslednej „horskej lige“ má prinášať zábavu a uvoľnenie na nedeľňajšie popoludnie. Najlepšími strelcami nášho družstva v jesennej časti boli J. Chrastina s 9 gólmi, I. Hirka s 6 gólmi a A. Smida s 5 gólmi.

Dorastenci sú po polovici súťaže na 6. mieste, ktoré odráža ich momentálne možnosti a zaujímavosťou je fakt, že z 8 zápasov sa žiadny neskončil deľbou bodov. Najviac gólov strelili M. Haring 5, M. Dřímalka 4.

Konečné tabuľky po jesennej časti môžete nájsť na stránke www.obfzbb.sk

stranu pripravil -ihu-

RAKÁRIK dvojmesačník o dianí v Medzibrode 6/2008. Registrovaný na MKSR evid. číslo EV 2082/08. Vychádza s príspevím Ministerstva školstva SR.

Vydáva a distribuuje zadarmo do všetkých domácností obec Medzibrod. **Tlač: Tlačiareň D&M Slovenská Ľupča**

Šéfredaktor: Bc. Tomáš Pohorelec

Redakcia: Andrea Bellušová, Ján Debnár, Ing. Silvia Tešínska, Katarína Sálišová, Ing. Ivan Hutka, Ing. Janka Kňazíková

Príloha Okienko malého Rakárika: Mgr. Zuzana Hutková a Mgr. Ivana Sumráková

Grafické spracovanie: -zs-

Sídlo redakcie je na obecnom úrade.

Neprešlo jazykovou úpravou. Najbližšia uzávierka 5. február 2009, **e-mail: rakarik@atlas.sk**.